

DE TRIBUNE

Redactie-adres:
D. J. WIJNKOOP, Pretoriusplein 1.
Amsterdam.

SOC. DEM. ORGAAN

Administratie-adres:
Gysbrecht van Aemstelstraat 32.
Amsterdam.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij (S. D. P.).
VERSCHIJNT WOENSDAGS EN ZATERDAGS.

REDACTIE: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTEIJN en D. J. WIJNKOOP.

Abonnement bij vooruitbetaling fr. p. p. 60 cent per 3 mnd.
Weekabonnement 5 ct. voor de 2 nrs. - Losse nrs. 3 ct.
ADVERTENTIËN 10 CENT PER REGEL.

Zuid-Afrika.

Den afgelopen Zondag vond in Hyde-Park (Londen) een van die geweldige demonstraties plaats, die in de geschiedenis der Engelsche arbeidersbeweging telkens weer voorkomen — sinds 't begin der 19e eeuw reeds — wanneer een gebeurtenis haar diep beroert. Ditmaal gold 't een protest tegen de Zuid-Afrikaansche regeering der drieste kapitalistenknechts, Smuts, Botha, Hertzog en hoe de andere Boerenleiders, die nu in Zuid-Afrika de gewelddaden van het Duitsche en Russische militarisme overtreffen, heeten mogen. De kort daarvoor eindelijk in Engeland aangekomen ballingen vormden het middenpunt.

De volgende resolutie gaf uitdrukking aan de meening der honderdduizenden:

„Deze vergadering, die de vakverenigingen, de arbeiders- en de socialistische beweging zoowel als vele Britsche burgers vertegenwoordigt, heet de uit Zuid-Afrika gedeporteerde vakverenigingsmannen hartelijk welkom.

Zij spreekt haar energiek protest uit tegen de poging der Z.-A. regeering, de vakverenigingen te onderdrukken, zooals duidelijk blijkt uit (volgen de maatregelen der Z.-A. regeerders)

Daar zij deze gebeurtenissen beschouwt als een aanslag op de vrijheid van de arbeidersklasse en op de burgerlijke en grondwettige vrijheden, neemt deze vergadering den plicht op zich om de gedeporteerde leiders en de arbeidersbeweging in Z.-Afrika met alle haar ten dienste staande middelen bij te staan, opdat de verbannen vrij terugkeeren kunnen en verder voor de georganiseerde arbeidersbeweging te waken, opdat een dergelijke tyrannie in de toekomst onmogelijk wordt.

Men ziet: deze resolutie stelt zich een zwaar doel. Want dat is ongetwijfeld de mogelijkheid van den terugkeer der verbannen. Want de Zuid-Afrikaansche goudkapitalisten — wellicht de meest cynische der wereld — zullen alles in 't werk stellen om dezen terugkeer te beletten.

Of de bannelingen dus nog werkelijk terug zullen kunnen gaan, of m. a. w. de Engelsche arbeidersbeweging van alle gading machtig genoeg zal blijken om op de Engelsche regeering zulk een druk uit te oefenen, dat zij, in 't nauw gebracht, alles doet om de Rand-kapitalisten te dwingen, in een Engelsche kolonie, een onderdeel van het Britsche rijk, de rechten van den mensch en den burger te erkennen, dat wordt nu de beheerschende vraag der Engelsche politiek in de komende maanden.

Het zal een geweldige krachtproef worden. Want allerlei teekenen wijzen er op dat het Z.-A. geval inderdaad een diepen indruk op de massa's der Engelsche arbeiders heeft gemaakt en dat het een nieuwe schakel kan worden in hun politieke ontvoogding.

Dat daarbij de manier, waarop de actie wordt op touw gezet, van groot belang is, spreekt vanzelf.

Gelukkig is er een liberale regeering aan 't roer, die ook in andere opzichten reeds met groote moeilijkheden heeft te kampen. Het lijdt geen twijfel, of de Engelsche arbeiders, de socialisten vooral, hebben 't in de hand om de regeering van Asquith en consorten den nek te breken. Overal kandidaten stellen bij tusschentijdsche verkiezingen is daartoe slechts noodig. Reeds heeft de regeering in de laatste weken

daardoor twee zetels zien verloren gaan. Een gevoeliger plek, treffender wapen is er niet.

Maar men begrijpt wat de voorwaarde is. Dan moet ook „zonder omzien” worden gewerkt. Demonstraties zijn heel nuttig. Maar alleen doen ze 't niet. Men moet er niet tegen opzien deze regeering werkelijk te doen vallen met alle gevolgen daaraan verbonden. Nu kan blijken, of de Engelsche arbeiders door hun bewegingen der laatste jaren iets hebben geleerd. Nu kan ook blijken, of zij over degenen heen zullen willen stappen, die, als Macdonald e.a., hun hiërbij in den weg staan. v. R.

Een valstrik?

Het gaat eigenaardig met Treubs „pensioenwet”! Dat het verzet van de S. D. A. P. er tegen niet principieel zou zijn, lag voor de hand. Men kon verwachten, dat de heeren het als hun taak zouden beschouwen haar niet te bestrijden, maar haar te verbeteren. Minder misschien, dat Troelstra zich reeds zoo'n vurig verdediger er van zou toonen, dat hij de Eerste Kamer, voor 't geval die de voorshands nog onverbeterde wet zou verwerpen, met de wraak der kiezers dreigt. Maar eigenaardig en tevens bedenkelijk is de overeenstemming tusschen de bedenkingen van de S. D. A. P. en een deel van de liberale pers.

Waartegen richt de S. D. A. P. haar aanval? Tegen het principieel slechte van de wet, daartegen dat die wetuitkeering wil geven niet alseen recht, aan arbeiders, maar als een aalmoes, aan behoeftigen? Wanneer haar leiders het over de wet hebben, slaan ze dit punt meestal over. Waarom is duidelijk. Er is niet de minste kans, dat Treub in dit opzicht van wijziging zal willen weten. Eischte de S. D. A. P. „staatspensioen en geen bedeeling”, dan zou ze in de droeve noodzakelijkheid komen, tegen de wet te moeten stemmen . . . met de daaraan verbonden gevaren voor het ministerie en deszelfs te verwachten zegeningen. Neen, de S. D. A. P. doet alsof de uitsluiting der bedeelden eigenlijk de grief is, die men tegen het ontwerp moet hebben. Volkomen ten onrechte natuurlijk. Die uitsluiting is wreed, maar ze is iets bijkomstigs. Het groote gevaar van deze wet is de ontkenning van het recht op staatspensioen die ze inhoudt, is de ouderdomsrente als gunst. Maar het is niet te ontkennen, met deze bestrijding heeft de S. D. A. P. kans op succes, want hiermede tast zij het beginsel der wet niet aan. En bovendien kost de wederopneming van de bedeelden de bourgeoisie niet zoo heel veel. De bedeelden moeten toch bedeeld worden, komt het niet uit de kas van de ouderdomsrente, dan moet het uit een andere komen.

En inderdaad, ook in de liberale pers gaan stemmen op tegen de uitsluiting der bedeelden! Zoodat die wel kans heeft uit de wet te worden gelicht. Moet nu niet de vraag opkomen: waarom is ze ooit in het ontwerp gezet? En licht het niet voor de hand, door te vragen: kan het ook zijn gebeurd ter wille van de S. D. A. P.? Dat wil zeggen: om later die uitsluiting weer prijs te geven en zoo voor de S. D. A. P. de baan te effenen, om voor de wet te stemmen? Het zal wel nooit zijn uit te maken, maar dat de arbeiderspartij de verderfelijke wet zal slikken, ter wille van een verbetering, die aan de ontrecting der arbeiders niets afdoet, dat schijnt maar al te zeker. Of moeten wij zeggen: terwille van . . . het ministerie? v. S.

Een rede van Mr. Troelstra.

Donderdagavond 26 Februari heeft de leider der Arb. Partij, Mr. P. J. Troelstra, in Den Haag in een groote feestvergadering zijn parlementaire beschouwingen voorgedragen. Voor de zoveelste maal kregen we te hooren, dat het A. K. door de huidige regeering in veilige haven zal gebracht worden. Zelfs heette het nu, dat de Eerste Kamer wel zoo verstandig zou zijn, geen tegenstand te bieden. „'t Ministerie Cort v. d. Linden onderscheidt zich gunstig van het vorige Ministerie-Heemskerk, en verdient ook alle lof.” Nu ja, verklaarde spreker met de gewone arbewegingen, somtijds deed ze dingen, waarbij hij, Mr. Troelstra, en zijn fractiegenooten veel lust gevoelden, de vuist op te heffen en er duchtig op los te slaan, maar de politieke constellatie gebood, de vuist dan maar weer rustig in de zak te steken, immers, dit ministerie is de „zaakwaarnemer van de arbeidersklasse”. Sprekende over het Zwolsche besluit, deed Troelstra duidelijk en onverholen uitkomen, dat hij zorgen zou voor een herziening van dit besluit. Interessant is de verklaring, die Troelstra gaf, van de niet-aanvaarding der ministerportefeuilles op het Zwolsche congres. Dat hij in Zwolle niet reeds zijn zin kreeg, kwam door het groot aantal nieuwe leden zijner partij, door de „jonge broekjes, die nog niet met de parlementaire kronkelwegen op de hoogte waren” en „die nog een kronkel te weinig in hun hersenen hadden.” Maar, dit zal en moest veranderen. „'t Revolutionaire sentiment moet in goede banen geleid worden”, en hiertoe is het noodig, dat de jonge broekjes leeren inzien, dat, wat spreker wil, het beste is. Troelstra zal ze hiërbij wel een handje helpen.

Eerst na 11 uur — 8 uur was de vergadering aangevangen — werd er gelegenheid voor debat gegeven, waarvan door onzen partijgenoot Vulgus gebruik gemaakt werd. En door het late uur, en door het slappe optreden van den voorzitter, verliep de vergadering en maakten de overgeblevenen het onzen debater zoo lastig mogelijk. De muzikanten verlieten onder het debat stommelend het podium, de S. D. A. P.'ers schreeuwden zoo hard ze konden; en bestuur en Troelstra bleven rustig toezien, zonder ook maar de minste ernstige poging te doen het debatteeren mogelijk te maken!

Zulke dompers! 't Mooiste was nog, dat Mr. Troelstra, vice-president van de Tweede Kamer, het beneden zijn waardigheid achtte, den debater — een gewonen arbeider — te beantwoorden. 't Waren gelukkig niet alleen de aanwezige partijgenooten, die schande over een dergelijke handelwijze spraken, al keurde de groote meerderheid van het publiek, dat hier altijd slechts voor een klein deel uit arbeiders bestaat, deze dompersmanieren dan ook goed. 11.

Vertegenwoordigd?

Men schrijft ons, dat al was de S. D. P. niet als zoodanig op de Paleisreunio van j.l. Zondag vertegenwoordigd, de S. D. P.'ers en vele hunner zelfs 2 en 3 maal er waren. En wel, eerst door hun Vakvereniging, tweedens door de Bestuurdersbond, en ten derde door de Kooperatie. Het spreekt vanzelf, dat voorzoover het aan onze partijgenooten lag, ook de vakverenigingen, bestuurdersbonden, enz. zij vrij moesten houden van de S. D. A. P.'sche anti-klerikale betooging.

Een jubileum.

Dezer dagen is het tien jaar geleden, dat te Rotterdam werd opgericht de Arb. Coöperatie „Voorwaarts“.

Het bestuur heeft dat jubileum niet geheel onopgemerkt voorbij willen laten gaan, en zoo ontvingen de leden dan dezer dagen het gewone Maandblaadje in een eenigszins uitgebreiden vorm, gevuld met artikeltjes, die het feit herdenken.

Overigens schijnt 't bestuur geen reden tot bijzondere festiviteiten te hebben gevonden, en wanneer men het extra-nummer van het blaadje doorziet, spreekt daaruit ook nu niet bepaald een feestelijke geest.

Integendeel, zouden we haast zeggen: heel het nummer is ééne lange lamenteerderij. Slechts de hoogedelgestrengte heer Spiekman — die 't zij voor de grap nog even in herinnering gebracht, in den aanvang steeds behoort heeft tot de felste bekampers van deze „socialdemocratische“ coöperatie — weet zoowaar nog een feesttafelwoord te vinden. Van hem, den optimist, verwondert dit niet. Maar al de overigen — en zoowat alle „voormannen“ der Rotterdamsche Arb. Partij — hebben een duit in 't zakje gedaan, en klagen steen en been. En allemaal over 't zelfde, over de lamelijkheid, de laksheid, de onverschilligheid, de bekrompenheid, de benepenheid, — noem nog maar wat van die beminnelijke hoedanigheden — der Rotterdamsche klassebewuste arbeiders van Arb. Partij en moderne vakverenigingen, die 't voor 't grootste deel nog steeds vertikken, de coöperatie, hun coöperatie, te steunen, en die dus maken, dat ze nog steeds tamelijk achterlijk is.

In dit opzicht nu heeft dit jubileum ook voor ons eenige beteekenis, omdat het ons een nieuw getuigenis levert, hoe het reformisme te Rotterdam heeft gewerkt. Hoe?

Wel, zooals het reformisme overal werkt: het doodt bij de arbeiders den spontaan oplevenden socialistischen geest, en maakt ze daardoor ongeschikt voor alles, waar niet onmiddellijk materieel voordeel bij te behalen is.

En hoe ongunstiger het milieu (de maatschappelijke en economische omstandigheden) zijn, hoe erger die werking is. Aan personen wijten we dit niet. Tenminste niet in hoofdzaak. Maar het is een feit, dat te Rotterdam — het blijkt zelfs uit een zaak als de Voorwaarts — het socialisme eenvoudig nog van voren af aan haast dient te beginnen.

v. R.

Uit de Vakbeweging.

BINNENLAND.

Stakingen.

De stukadoorsstaking te Dordrecht duurt nog voort. De patroonsvereniging weigert te onderhandelen met de organisatie. Wel is ze bereid met een drietal bezadigde Dordtsche stukadoors een bespreking te houden, doch alleen op voorwaarde dat over het collectief contract niet gesproken wordt. De gezellen gaan daarop natuurlijk niet in en zetten den strijd krachtig voort.

De R. K. Bloemistwerklievenvereniging te Lisse heeft een staking geproclameerd onder goedkeuring van 't H. B. voor een 20 tal werklieden bij de firma Van Bourgondiën.

De stakende slagersgezellen te Harlingen hebben een overeenkomst getroffen met een 6 tal katholieke patroons. De afd. van den slagersgezellenbond eischt 35 cent per uur; deze eisch is door de overige patroons nog niet ingewilligd.

De uitgebroken staking aan de fabriek „Textiel Union“ te Enschede is geëindigd.

De staking bij Nering Bögel te Deventer, geprovoceerd door de patroons, gaat om het tegenhouden van vermindering der arbeidsvoorwaarden. De federatie der metaalbewerkeren stelde daarom een aantal looneischen voor afbramers, poetsers, handlangers en vormers, en eischen inzake tariefwerk, gereedschap enz. Een 120 tal arbeiders staken. De moderne vakarbeiders werken blijkbaar door, doch hebben beloofd niet tegen te werken.

Maandag 23 Februari is een staking uitgebroken op de sigarenfabriek van de firma Goulmy en Baar te s' Hertogenbosch. Van de 350 arbeiders zijn 318

leden der federatie, 25 lid van den katholieken bond, en 7 van den modernen bond. Deze hebben volgens *Het Volk* „verlof gevraagd“. De katholieke organisatie besloot niet aan de staking mee te doen; dientengevolge onderkruipen er 17 en zijn er 8 lid geworden van de federatie.

De strijd is ontstaan door 't ontslag van één lid, de zoon van een voorman der sigarenmakers. Een conferentie mislukte. De patroon poogt zich blijkbaar van federatieleden te ontdoen; nog meer ontslagaanzeggingen zijn gevolgd.

Uit den Timmerliedenbond.

De secretaris van de Amsterdamsche afdeling van den Timmerliedenbond deelde in een interview in *Het Volk* mede, dat in Januari het aantal werklozen 21 pct. bedroeg, in Jan. 1913 was 't ruim 3 pct., in Jan 1912 — 6 pct. Van seizoenwerkloosheid kan men niet spreken, aldus Boomstra, 't is een crisis. Hij jeelde ook mee, dat de seizoenwerkloosheid 's winters niet meer zooveel groter is dan 's zomers. De manier van bouwen is veranderd. In vroeger jaren legde men 't bijtje er bij neer, als er even vorst was. Door 't gebruik van portland en gewapend beton is dat niet meer noodig. Het moet al flink vriezen, wil het werk worden stopgezet. Neen, voegde hij er den in de crisis niet sterk geloovende Volkverslaggever nogmaals toe: het is dezen winter een echte crisis-werkloosheid. De meeste werklozen hebben nog maar één week uitkeering van hun vakbond te goed.

Boomstra wees op de dringende noodzakelijkheid, aan het gemeentelijk fonds een crisisfonds te verbinden, als de 50 dagen steun om zijn.

Waarom heeft de Timmerliedenbond dan ons adres aan den Raad niet gesteund, dat naast ondersteuning der diamantbewerkeren, ook steun vroeg voor andere door de crisis getroffen werklozen?

Een tragisch slot.

S. W. C. in *De Arbeid*:

„De kwestie met de „economisten“ Ceton en Van Ravesteijn is uit. v. R. verschuilde zich achter mijn weigering om een praatavondje te houden. Zoo maakt hij er zich gemakkelijk af. Ceton is een stumpert, die wel wil, maar niet kan. Het zijn een paar echte frasenhelden.“

Dat heeft men ervan. Had ik nu maar geschreven, dat ik wel Japanneesch kende, dan had die Coltof me niet voor een stumper uitgescholden. Dat heb je van je eerlijkheid. Enfin, 'k ben er nog beter afgekomen dan die zekere mijnheer Parvus. En die Van Ravesteijn verschuilt zich. Komiek, hè!

v. R. biedt S. W. C. een openbaar debat aan. S. W. C. weigert... dus v. R. verschuilt zich. Zuster Coltof ziet nog altijd de crisis niet komen!

C.

Buitenland.

Frankrijk.

De lezers herinneren zich, dat in Frankrijk sinds eenige maanden weer een „radicale“ regeering bestaat, het kabinet Doumergue, waarin echter de hoofdpersoon is de schatrijke financier en demagoog Caillaux.

Sinds eenige weken wordt nu, in de stervende Kamer, wier zittingstijd binnen enkele weken afloopt, een soort van spel van kat en muis gespeeld, zooals de correspondent van de *Leipziger Volksz.* 't noemt, tusschen de regeering en de federatie van conservatieve politiciers die zich om den edelen Briand schart en die in de wandeling de Brianderij wordt genoemd. Dit spel van kat en muis — de regeering is de muis — loopt over de vraag, wie de verkiezingen „maken“ zal. Het is namelijk in de „democratische“ republiek der groote financiers nog steeds zoo, dat de regeering door middel van haar ambtenaren — als gevolg van de strenge centralisatie, die de groote revolutie en Napoleon hebben doorgevoerd — een zeer grooten invloed op de verkiezingen kan uitoefenen. In dat opzicht staan de verhoudingen in Frankrijk bijna gelijk met b.v. in Pruisen, terwijl we hier in ons land en in Engeland die zeden niet kennen.

Tot nog toe is bij dit spel — waarbij 't dus om de macht en de baantjes van twee klieken der bourgeoisie gaat — de muis, de regeering, telkens weer den dans ontsprongen. De kat van Briand heeft haar niet kunnen te pakken krijgen. En 't is nu hoogstwaarschijnlijk, dat Caillaux-Doumergue deze Kamer zullen overleven. Maar hoe heeft de muis telkens

weer een gaatje kunnen vinden? Alleen hierdoor, dat Caillaux op alle punten, waar zijn kabinet zoo genaamd als hervormingskabinet zou moeten optreden, den strijd ontweken is en aan de eischen der conservatieve bourgeoisie toegeeft.

Bijzonder duidelijk is dit op twee punten. Op dat der inkomstenbelasting en van den driejarigen dienstplicht. Wat de laatste betreft, heeft onlangs bij het debat in de Kamer over de ontzettende toeneming van ziekte- en sterftegevallen in het leger, die het gevolg is van de weer-invoering van den driejarigen dienstplicht, voornamelijk doordat er geen plaats was in de overvolle kazernes voor de massa's in dienst gestelden, de onder-secretaris van de regeering, Maginot, een verklaring afgelegd, die niets aan duidelijkheid te wenschen overliet. En die verklaring luidde, dat de „radicale“ regeering er niet aan denkt, weer tot den tweejarigen dienstplicht terug te keeren. Groote woede daarover bij de reformisten in de Kamer. Maar wat drommel, waarom zijn ze dan ook zoo onnoozel om telkens weer vijgen van distelen te willen lezen? Het slot was, dat Doumergue, dien de socialistische fractie had kunnen laten vallen, gered werd door een handige manoeuvre van een harer aanhangers. Ze was gered, maar... ten koste van de hervorming.

Even karakteristiek is de kwestie van de inkomstenbelasting. We hebben daar onlangs reeds iets over geschreven. De lezers weten dus, dat 't hier betreft een hervorming van 't belastingstelsel, die inderdaad van belang zou zijn om de Fransche belastingen, welke schandelijk zwaar op de minderbemiddelden drukken, ietwat te verbeteren. De oppositie van de groote bezitters is dan ook onverbiddelijk en neemt steeds toe. Men weet ook, dat het ontwerp, dat nu al zooveel jaren in allerlei vormen aanhangig is, in den Senaat werd behandeld.

De eenige manier om 't er daar door te krijgen, was, de kwestie van vertrouwen te stellen. Maar dat deed Caillaux niet. En 't gevolg is geweest, dat de Senaat kans heeft gezien om de hervorming opnieuw voor jaren den nek om te draaien. Over de beteekenis van dit feit schrijft de *Bremer Bürgerz.*: „De vorige regeering (Barthou) is gevallen, omdat ze het principe, dat de rente van belasting vrij zou zijn, dus het bestaan van een bevoorrechte burgerij op belastinggebied, niet wilde loslaten. Zij werd vervangen door de regeering Doumergue, die tegenover deze financieele politiek een andere stelde, namelijk een belastinghervorming van den grond af; de vervanging van de oude belastingen door de reeds voor 5 jaar door de Kamer aangenomen inkomstenbelasting; de invoering van een belasting op het kapitaal; het in 't leven roepen van nieuwe staatsinkomsten en het herstel van het evenwicht, dat totaal verstoord was.“ Nu zijn al die plannen van de baan.

De toestand is dus zoo: de financieele hervorming is ook van de baan. Maar de financieele toestand blijft even troosteloos. De geweldige tekorten, door Moloch geschapen, blijven bestaan. De Marocconwonde blijft voortwoekeren aan het lichaam van het Fransche wereldrijk. Nog dezer dagen heeft de „bevrediger“ van dat land, generaal Lyautey, toegegeven, dat de pacificatie van het moeilijkste deel feitelijk nog moet beginnen. Het „radicale“ kabinet zal dus genoodzaakt zijn, als het den zomer ingaat, net evengoed door middel van nieuwe leeningen het gat te stoppen als Barthou. Het lijkt, wat betreft zijn resultaten, er volkomen op.

Gelukkig, dat het einde dezer Kamer spoedig daar is. In den verkiezingsstrijd is de gelegenheid tenminste weer gunstig om de Fransche arbeidersklasse er op te wijzen, dat zij slechts door een krachtig socialistisch — werkelijk socialistisch — optreden in staat is, front te maken tegen de steeds brutalere reactie der Fransche bourgeoisie. Dit kabinet heeft weer eens getoond, hoe onzinnig de reformistische politiek is, die, door het steunen van burgerlijke regeeringen, hervormingen, welke ook, denkt te kunnen verkrijgen.

v. R.

Ongestoord

gaan de *suffragettes*, de Engelsche burgerlijke kiesrechtvrouwen, met een soort godsdienst-fanatisme voort, de prachtigste monumenten van architectuur in Engeland aan te tasten, in brand te steken, te vernielen enz., en vele „aanzienlijke“ personen aan te vallen. „Ongestoord“, zeggen wij, ondanks de valsche kat-en-muis-taktiek, die de liberale regeering er tegen haar op nahoudt. Maar deze wanhoopsdaden moesten eens van proletariërs komen! Dan waren ze allang als wilde beesten, zooals in Frankrijk op het eind der vorige eeuw de anarchisten, vervolgd en opgejaagd!

Molochs Angsten.

Het militarisme is de voornaamste steunpilaar van het op leeftijd komende kapitalisme. Toen het kapitalisme zich als jonge reus verhief, was het sterk en gespierd; omdat het door zijn perspectief, door de ontkenning van alle menselijke energie de massa's won, had het in zichzelf een onweerstaanbare kracht en kon het klein geboren tot de alleenheerschappij komen. Maar hoe groter en machtiger het uiterlijk werd, des te meer verdween de innerlijke gezondheid uit zijn leden; steeds meer werden de massa's van het proletariaat tot een binnenlandse vijandige macht die het kapitalisme op losse schroeven zet; zijn innerlijke konstitutie wordt rot. Daarom heeft het kapitalisme zich een wapenrusting aangelegd; omdat het reusachtige gebrekkige lijf zichzelf niet meer staande kan houden, daarom geeft het zich een kunstig uiterlijk pantser uit ijzer en staal — het militarisme. De harde koude mechaniek van de geesteloze dril en van de kadaver-discipline moet in de plaats treden van de levende, beenige vastheid van een gezond, tegen van buiten komende aanvallen bestand lichaam. Als een machtige riddergestalte staat daar de moderne kapitalistische Staat; de schitterende wapenrusting doet van de ontbinding van het weefsel binnen in niets vermoeden; onbeschamd en stoutmoedig, in het volle bewustzijn van de macht zijner wapenrusting, verheft de Staat zijn gepantserde vuist, om de wereld te veroveren. Maar opeens, midden in de imperialistische machtsroes, moet hij klagend erkennen, dat dit orgaan van zijn macht tevens de plek is waar hij het meest sterfelijk is. Dat is de betekenis van het Pruisische proces tegen Rosa Luxemburg. Omdat zij de „levenszenuw” van de Staat zou hebben aangetast, daarom werd zij te Frankfurt aan de Main tot een jaar gevangenisstraf veroordeeld.

Het politieke karakter van dit proces verklaart, hoe het mogelijk was, dat er een veroordeeling kon volgen, zonder dat er een wetsartikel overtreden was. Eerst de verdedigers en daarna de pers wezen er reeds op, dat een direkte aansporing tot ongehoorzaamheid tegen een militair bevel in de woorden van Rosa Luxemburg, ook met de beste wil niets te vinden was. En wilde men eenvoudig alles maar straffen, wat als ophitsing zou kunnen gelden, d.w.z. wat van een aard was, dat het een stemming bij de soldaten zou kunnen verwekken, die misschien tot het niet-opvolgen van latere bevelen zou kunnen voeren; dan zouden in de eerste plaats de mishandelaars der soldaten bestraft moeten worden — maar daarvan staat voorloopig nog niets in de Duitse strafwet. Er blijft dus alleen de „levenszenuw” over. Omdat de heerschende klasse in haar toonaangevende vertegenwoordigers — de denunciant die het „misdrijf” van R. L. aanbracht, de Officier van Justitie, en de rechters — voor de tegenwoordige „orde” vreesden, daarom moest R. L. tot een jaar gevangenisstraf worden veroordeeld.

In werkelijkheid gaat het bij de rede van R. L., zooals bij Soc. Dem. redevoeringen in het algemeen, niet om aanzetten of ophitsen. Niet alleen wegens het onderscheid tusschen het brengen van theoretisch inzicht en het praktisch aanzetten tot een bepaalde daad, welk onderscheid R. L. natuurlijk te vergeefs aan de bourgeois-rechters probeerde duidelijk te maken; maar vooral om een andere reden. Zooals in bijna alle Soc. Dem. agitatie slechts bekende dingen worden gezegd, die de arbeiders al weten, en het inzicht brengen slechts dient om dit weten duidelijker te doorgronden, opdat het latere handelen, dat noodzakelijk komen moet, des te bewuster en tevens succesvoller zij — evenzoo heeft ook R. L. in de bekende zinnen („Zullen wij een oorlog zonder verzet over ons laten komen? Dat nooit!”) slechts dingen gezegd, die de hoorders allang wisten, die al diep in hun harten leefden en evengoed zouden bestaan, als R. L. het niet had uitgesproken. En juist daarin ligt de werkelijke, goede grond voor de angst van Moloch Militarisme. Ja, als het alleen maar aanzetten of ophitsen geweest was! Zoolang aanstoken of ophitsing van buiten af noodig zijn, om de soldaten tot ongehoorzaamheid te bewegen, kan Moloch nog rustig slapen. Maar juist omdat het hier niet om een ophitsing ging, omdat wat de spreekster zeide slechts het eenvoudig konstateren was van wat uit de vergadering bevestigd werd (immers de verg. zelf zeide: „Dat nooit!”), nl. dat tegenwoordig bij de massa's der arbeiders de diepste weerzin tegen het doden van hun buitenlandse klassegelovenen bestaat, daarom voelde de Staat zich terecht bedreigd en daarom probeerde ze zich te wreken op degene, die dit feit uitsprak. Als bij miljoenen uit de harten der proletariërs de roep klinkt: Strijd tegen het Militarisme! Weg met de moord der volkeren! ja, dan wordt inderdaad de burgerlijke

staat in haar levenszenuw aangetast. En dan staat de Staat verschrikt op en schreeuwt: Wie dat stenografisch bewijsbaar gezegd heeft, die gaat het gevang in, want die heeft mijn levenszenuw aangetast! Grotesk-beeld van een verzinkende maatschappelijke orde! En op dat ook de kinderachtigheid, de belachelijkheid niet ontbreke, sprak de Off. van Justitie van een veldtocht die door de schuld van Rosa Luxemburg mis zou kunnen loopen — even belachelijk alsof iemand, wanneer het huis boven zijn hoofd instort, zich vooral erover zou opwinden, dat de figuren van zijn schaakspel niet door mekaar gaan!

Het gaat de burgerlijke wereld hier, zooals bij alle uitingen van een voor haar onbegrijpelijke revolutionaire beweging. Men kan een revolutie nooit met de strafwet onderdrukken; immers een revolutie is geen vergrijp tegen de heerschende orde, maar het is de oprichting van een nieuwe. Onder de strafwet kan slechts vallen, datgene wat de orde niet omverwerpt, wat aan het bestaan ervan niets verandert, en hoogstens als verzet tegen de bestaande orde de ontoereikendheid dezer „orde” dokumenteert. Wat als kunstmatige daad door van buiten komende invloed wordt opgeroepen is niet gevaarlijk, maar dat wordt als vergrijp tegen de wet gestraft! Gevaarlijk wordt het eerst, als het als massaal verschijnsel vanzelf — d. w. z. door de invloed van de materiële omstandigheden — algemeen ontstaat; maar dan is de wet machteloos en moet de wet zelf veeleer omver worpen worden. Daarom kan een heerschende klasse zich tegen de opkomende revolutie door geen strafbepalingen verweren — en toch dat had ze juist het meest nodig. In deze tegenspraak ligt de oorzaak van de verkromming van het recht, die aan bijna alle politieke processen gemeen is. Men probeert te straffen, wat buiten de strafwet ligt: men wil het straffen, omdat men instinktief de veel groter gevaarlijkheid daarvan gevoelt, en dit gevoel van gevaar wordt in de kunstmatige konstruktie van een niet bestaand zwaar vergrijp tegen de wet belichaamd. Zoo wordt elk politiek proces tot een dokument van de innerlijke zwakte en de angst van het heerschende systeem.

Het helpt de burgerlijke maatschappij intusschen niets, dat zij haar verval leden met het ijzeren pantser omgeeft; daardoor kan ze niet gered worden. Want de ziel, die de uiterlijke mechaniek in beweging moet zetten, moet in het levende lichaam aanwezig zijn. Zonder de wil der mensen, die de militaire machine het leven inblazen, is ze slechts een belachelijk geraamte. Maar het opkomen van het zelfstandige klassebewustzijn van het proletariaat, dat de burgerlijke maatschappij op losse schroeven zet, vernietigt ook de deugdelijkheid van het menschenapparaat, dat de oorlogsmachine moet bedienen. Tevergeefs probeert men met scherpe strafbepalingen een duurzame discipline te scheppen; de strafbepalingen beletten slechts dat het van buiten blijkt, maar ze belemmeren de innerlijke voortgang van het ontbindingsproces niet. In de arbeider groeit noodzakelijkerwijs behalve het inzicht, dat de heerschende klasse van zijn eigen land zijn uitbuiters en vijanden zijn, ook het bewustzijn, dat de buitenlandse arbeiders zijn broeders zijn, met wie hij in belang en inzicht één is. Het imperialisme bewerkt zelf, door zijn voortdurende krijgsgerucht en bedreiging met oorlog zooals voor eenige jaren, dat voor de proletariërs de vraag wat ze in geval van oorlog doen kunnen, tot een praktische vraag wordt, die hun geest sterk bezig houdt. Met een rebelse volksmassa laten zich geen oorlogen voeren; veeleer wordt de oorlog dan tot de oorzaak van een revolutie. Hier is het zwakke punt van de Moloch; en omdat hij dat zelf weet, is hij voor het uitspreken van de waarheid zoo gevoelig, dat alle bestaande en niet-bestaande wetsartikelen tegen de „misdadigers” te hulp geroepen worden. Maar helpen kan dit het militarisme toch niet. Hoe meer het zodoende zijn innerlijke angst verraadt, des te meer zal het het vertrouwen en de moed der massa's versterken, die immers het militarisme als de meest barbaarsche vijand van alle menselijke kultuur haten en het tegelijk met het kapitalisme zullen ten onder brengen.

A. P.

Te Konstantinopel

heerschen de Pruisen bij de gratie der „liberale” Jong-Turken alsof ze tehuis waren. Thans zijn 3 Turksche soldaten in koelen bloede neergeschoten, omdat ze de beide dochters van de Pruisische Maarschalk Liman von Sanders niet op vooruitstrevend-West-Europeesche manier maar op ouwerwetsche Oostersche wijze wilden berooven. De wereld zal dan ook niet verbaasd hoeven te staan, als weer eens een Pruisisch officier door een inlandsche Turk wordt neergeveld.

Kleine Berichten.

Vloot-militarisme.

Het liberale Engelsche Lagerhuis nam voor de de afwisseling weer eens een *suppletoire* vlootbegroting aan van — 30 miljoen gulden.

Evenals Engeland

breidt ook Rusland zijn vloot weer uit. Niet alleen in de Oostzee, maar ook in de Zwarte Zee. In de zomer van dit jaar zullen er reeds 3 Dreadnoughts met het noodige kleine materiaal in de Zwarte Zee zijn.

In Japan

is herrie om de vloot. De Regeering en de Tweede Kamer, de z.g.n. „volks”-vertegenwoordiging verzetten zich tegen de *verlaging* van de marinebegroting met 70 miljoen Yen, een verlaging die door de Eerste Kamer uit wantrouwen tegen de tegenwoordige Regeering werd aangenomen. Met behulp der Arb. Partij beleven we in Holland een dergelijk conflict tusschen de pro-militaristische Volkskamer en de anti-ministerieële Senaat ook nog wel eens.

In Straatsburg

gaf het militarisme weer eens aanleiding tot rumoer. De mannen uit een Badensch garnizoen vervolgden de in Straatsburg (Elzas-Lotharingen) in garnizoen liggende Pruisische infanteristen. Het aanzien van het Pruisisch militarisme gaat er tegenwoordig niet op vooruit.

De rituele moord-legende

blijft zijn werk doen in Rusland. Thans is in Lodz (Polen) wederom een Joodsch echtpaar door het opgehitste grauwe wegens een dergelijk gerucht eerst in zijn huis gebombardeerd en daarna op straat levensgevaarlijk gewond. Zoo wordt de rassenstrijd aangemoedigd, gelijk de Hollanders dat in Indië doen, om de uitbarstingen van de klassenstrijd te voorkomen.

De pas gefabrieke vorst

van Albanië werd te Petersburg door het echt-Russische gespuis koel ontvangen. Hij kan zich dus voorbereiden op een leventje à la Alexander van Battenberg, de vroegere Bulgaarsche vorst, tegen wie door Rusland in en buiten zijn land steeds *gehetzt* werd. Enfin, de goeie man wordt ervoor betaald door Europa, en — Nederlandsche mannetjesputters zullen hem beschermen!

Bijna 20 miljoen

gaat het Duitse Rijk uitgeven voor spoorwegen in het „onbeschaafde” Oost-Afrika. Daar, evenals in het Europeesche Albanië, is het Midden-Europeesche kapitaal doende, de „woestelingen te temmen”, gelijk het zachtvaardige *Nieuws v. d. Dag* dat noemt. Wij hebben echter reden aan te nemen dat die Albaansche en Afrikaansche „woestaards” de zachtvaardige Europeesche christenen nog heel wat werk zullen geven. Intusschen scheidt men, door deze „modernisering” van die landen ten gunste alléén van het kapitaal, nieuwe nesten vanwaar het imperialisme de wereld verontrust, het militarisme uitermate verscherpt wordt, maar ook — de revolutie nadert.

In China

blijft het gisten. Thans is een van de trouwste aanhangers van de bloedige diktator Joeansjikai, de oud-ministerpresident Sjaopingsjoen, thans één der satrapen in dienst van de diktator, vergiftigd. En, gevaarlijker dan de „vooruitstrevenden”, komen thans, evenals vroeger de Boxers, uit de massa van het volk de reaktionaire revolutionairen, de groepen van de Witte Wolf, tegen het gezag van de door het Europeesche kapitaal betaalde Joeansjikai en zijn zware uitbuiting op. De strijd in de Chineesche 400 miljoenen-wereld begint pas; ze zal gigantisch worden, en Europa zal er de schok van ondervinden.

De Portugeesche Republiek

is nog steeds bezig op de meest verbitterde wijze tegen de arbeiders te vechten. Thans zijn het de spoorweg-arbeiders die hun ondragelijke toestand in dat achterlijke land moe, in staking zijn gekomen. Fluks is de regeering erbij (het Fransche kunstje) om de republiek in gevaar te verklaren, de stakers voor kontra-revolutionaire samenzweerders uit te maken, en op Boeren-voorbeeld de leiders gevangen te nemen en met ballingschap te bedreigen. Lief leven! zoo'n bourgeois-republiek!

Vergaderingen.

AMSTERDAM.

Maand. 9 Maart. Zaaier, Prinsengr. 304. Vlaming: „Multatuli”. Openb. verg. Entree vrij, halfnegen.
Vrijdag 13 Maart. S. D. P. Maison Prins, Waterlooplein 35. Huish. Verg.

DEN HAAG.

Woensd. 11 Maart. S. D. P. „Unitas”, Prinsenstr. 44, 's avonds halfnegen. Openbare Cursus, Mevr. Holst: „Dietzgen, de denker van het proletariaat”.
Dond. 12 Maart. Zaaier: Concordia, Hoogezand. Vulges: Sociale Revolutie. Openb. cursusverg. Entree 5 cent.

ROTTERDAM.

Elk klassebewust arbeider

KIEST voor den Raad in Rotterdam I de kandidaat der S. D. P.

W. VAN RAVESTEIJN.

Is verschenen:

Arbeiderspensionneering.

1 Cents-vlugschrift van de S.D.P. 8 blz. Te bestellen bij Ceton, Laings Nekstraat 33, 3e ét., Amsterdam. Voor de afdelingen 100 ex. à f 0.75, *allèen* bij vooruitbetaling. Door de indiening van de Ouderdomswet Treub is deze brochure hoogst aktueel. Bestelt dus ommegaand!

Een uitsluiting.

Wij lezen in de Duitsche soc.-dem. pers: „De leiding van de Zwitsersche sociaaldemocratische partij heeft den bekenden Züricher geneesheer Dr. Brupbacher wegens zijn anarchistische richting uit de partij gesloten. Zooals bekend is, had voor twee maanden de soc.-dem. vereeniging „Eintracht”, waarvan Brupbacher lid is, de uitsluiting *verworpen* met 196 tegen 43 stemmen. De partijleiding heeft nu als hogere instantie de uitsluiting besloten. Het geval is zeer pijnlijk.”

Ja, dat meenen wij ook. Waarom had de vereeniging te Zürich geweigerd Brupbacher uit te sluiten? Waarom wenschte deze zelf lid der partij te blijven, niettegenstaande hij meer syndicalist is dan sociaal-democraat?

Omdat de arbeiders in Zürich terecht meenden, dat, zoolang arbeidersverraders lid van de Arbeiderspartij kunnen zijn, zooals de heeren, die in Zürich, vóór de mobilisatie tegen de algemeene werkstaking stemden, dat er zòd lang alle reden was om een eerlijk arbeidersvriend als Dr. Brupbacher, al was hij 't dan ook in belangrijke opzichten niet eens met de taktiek, in de partij te behouden.

Het is pijnlijk, dat er in een partij, aangesloten bij de Internationale, wel plaats is voor de uiterste reformisten en niet voor een man als Brupbacher.

Het is pijnlijk, dat er wel plaats is voor individuen als ... zoovelen, en niet voor een man als deze. v. R.

Politiek en Polemie.

En de Konklusie!

De firma Schotel te Dordt, een steenhoudersfirma, beweert veel „last” te hebben van de Steenhouderswet. In drukke tijden zou men dubbel personeel moeten hebben zegt zij, en wanneer men marmer of andere steen stelt op een bouwwerk dat spoedig klaar moet zijn, dan kunnen de ondernemers niet genoeg opschieten uit gebrek aan steenhouders, daar de steenhouders veel vroeger moeten uitscheiden dan metselaars en timmerlui. De firma noemt nog meer „onaangenaamheden”, en eindigt met te konstateeren (wij laten de waarheid van deze bewering natuurlijk voor rekening van de firma Schotel) dat de Steenhouderswet ook deze „dwaasheid” in het leven heeft geröepen, dat de uurloonen door korter werktijd zijn gestegen.

Onzes inziens is uit deze zaak slechts één konklusie te trekken, dat de arbeidstijd van metselaars, timmerlieden en in het algemeen alle arbeiders óók zoo spoedig mogelijk door de wet, en liefst belangrijk, dient te worden verkort. Dan heeft de firma Schotel en andere van dergelijke brave uitbuiters er geen last meer van, dat de ééne arbeidersgroep vroeger moet uitscheiden dan de andere. En als er werkelijk dubbel personeel aangezet wordt en hooger uurloon uitbetaald, och daar zal geen arbeider bezwaar tegen hebben. Wp.

Een verdienstelijk dienaar.

Dat is toch maar de nieuwe afgevaardigde van Rotterdam, de heer Spiekman. Van het Rotterdam-sche handelskapitaal namelijk:

De voorzitter van de Rotterdamsche Kamer van Koophandel heeft het pas gezegd: De Waterweg moet op 12 M. diepte worden gebracht. Daar is haast bij. Dat kan niet wachten, geen dag en geen nacht. Want anders komt het dividend in gevaar.

En als een trouwe hond rapporteert de afgevaardigde van het Rotterdamsche havenkapitaal, wat hem gelast wordt.

Ja, hij beroemt er zich op, hij zelf, hoe 't meer en meer blijkt, dat het standpunt, door Spiekman in de Tweede Kamer verdedigd bij de behandeling van de begroting van Waterstaat, dat n.l. zoo *spoedig mogelijk* een diepte van 12 M. dient te worden bereikt, en reeds *thans* daartoe de maatregelen dienen te worden genomen, *juist* is (Volk van 26 Febr.).

Werkelijk: zooveel ijver en trouw verdient een belooning. Een ridderorde voor dezen verdediger der belangen van het Handelskapitaal. *Zoo spoedig mogelijk*.

Een welverdiende trap.

Ondank is der braven loon!

Daar heeft de Arbeiderspartij nu zoo haar best gedaan voor het Dameskiesrecht. Daar hebben de heeren van Leeuwen, Wibaut e.a. in de feestelijke stemming met de dames op de bruiloft der Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht en der Arb. Partij gedanst en getoost! En ziet nu der dames dank.

Het Volk meldt: „Naar de betooging voor Vrouwenkiesrecht zond een onzer Kamerleden — waarom den naam niet genoemd? was het soms het toostvarken van Leeuwen? — een sympathiebetuiging.”

En ziet, wat kreeg de man terug? Een briefje, dat raak was, hoewel een weinig... damesachtig, en dat 't volgende inhield:

„Geachte heer! Wij danken u voor twee adhesiebetuiging... Of wij echter het welslagen der vrouwenkiesrechtbetuiging zullen te danken hebben aan de duurzame aktie der arbeidersbeweging meenen wij te moeten betwijfelen.

Tot nu toe heeft geen enkele partij of vereeniging ons zoo sterk tegengewerkt als de Arbeiderspartij, doch wij verheugen ons, deze nu aan onze zijde te zien.

Als wij slagen, zullen wij dit dan ook alleen toeschrijven aan onzen onvermoeiden 20-jarigen strijd voor de rechten der vrouw, ook voor die der *arbeidende klasse*. Hoogachtend, Namens het Hoofdbestuur: J. VAN BUUREN-HUYS.”

Bravo, geachte dame! Wie wat verdient, moet wat hebben. En raker trap, zij 't door een damesvoetje, hebben wij in langen tijd niet toegediend gezien. v. R.

Internationale vrouwendag of een onderonsje?

Men schrijft ons uit Groningen:

Geen oproep voor *alle* vrouwen, maar per convocatie werden de leden van vrouwenclub en S. D. A. P. opgeroepen, kaarten te halen voor de Vrouwendag „die een feestelijk karakter zal dragen. Maak dat je er bij komt want de zaal is klein; anders moet je weer terug, evenals verleden jaar”. De leden liepen nijg niet vlug; dan nog maar een avond bepaald, om kaarten te verkrijgen, — volgens bericht in het *Volkswaekblad*.

Allèen voor leden! Enkele onzer vrouwen waren zoo vrij, óók een toegangkaart te vragen: Deze werden echter geweigerd; alleen leden van Vrouwen Club en S. D. A. P. konden kaarten bekomen. Maar nóg kwamen ze niet, en nu ging het bestuur ze zelf bewerken. Ze schijnen niet toegebeten te hebben, de vrouwen; want eindelijk verscheen 4 dagen vóór de vrouwendag een advertentie; niet een krachtige oproep (er zouden eens te veel voor de overgebleven plaatsen komen), neen: het *program* der „feestelijke vergadering” zooals er staat: muziek, zang, tableau's, gymnastiek en — een rede van Mevr. Alberda. Vèèl lol voor één dubbeltje, en een rede omdat het niet best anders kan. Welk een opvatting van de taak, de vrouwen tot strijdsters voor het socialisme te maken! 't Lijkt meer een angsbeweging, om te behouden, wat men zoo raar bijeen heeft geharkt. Waarom geen flinke propaganda onder de vrouwen buiten de beweging gemaakt, gemaakt, om ze onder het gehoor te krijgen; dan was het doel zeker beter bereikt dan nu. Toch zal de dag schitterend geslaagd heeten. Ons lust het niet aan deze vertooning mee te doen.

M. ST.-W.

Electr. Drukkerij „De Strijd”, Gysbr. v. Aemstelstr. 32, Amst.

Borneo.

Wij knippen uit de *N. R. Crt.*:

„*Uit Pontianak* schrijft de correspondent van het *Bat. Nbl.* o.m.: Twintig jaar geleden, toen alle Dajaks nog gewapend waren, was men in hun land (speciaal in Landak) zeer veilig. Niemand zou u kwaad doen en iedereen zou u gaarne van dienst zijn. Echter is dat allemaal veranderd.

Het vorig jaar is men te Landak begonnen met alle vuurwapens, de onmogelijkste modellen, tot zelfs de propenschieters toe, te doen inleveren. Welke oorzaken er toe leidden, zal ik niet releveeren.

Een feit is het echter, dat men er nu, na de ontwapening, niet veilig meer is.

Ik weet het niet, maar ik geloof, dat als ik Dajaker was, ik heusch niet tot de algemeene veiligheid zou meewerken. Denk maar eens na.

Vroeger geen heerendiensten, nu wel.

Vroeger geen gouvernementbelastingen, nu wel.

Vroeger in het bezit van wapens om de vogels, zwijnen en herten uit de padivelden te houden en nu verwoeste rijstvelden en schrale oogsten.

Allemaal reden, die iemand en dus ook een Dajak, niet bepaald tevreden stemmen.”

Kommentaar overbodig!

Van de Afdelingen.

Amsterdam. A.s. *Vrijdagavond huish. verg.* (in plaats van cursus) in Maison Prins, Waterloopl. 35. *Agenda:* Huisbezoek, Kolportage, Kommissie Verg. In de Bestuursverg. werd Colley tot leider der kolportage benoemd.

A.s. Dinsdagavond vergadering debatingclub, O.Z. Achterburgwal 47.

Bussum. Dinsdagavond sprak Wijnkoop in Novum over de Raadsverkiezing en de politiek. Een 50-tal opgekomenen luisterde aandachtig naar het gesprokene.

Groningen. Dinsdag 24 Februari en Dinsdag j.l. sprak Sterringa in cursusvergadering over „Communistische bewegingen in vroegere eeuwen”. Beide vergaderingen waren goed bezocht, door een kleine 40 personen.

Den Haag. Woensdag 25 Febr. had de jaarvergadering plaats. Uit het jaarverslag van den secretaris bleek, dat het ledental der afd. stationnair gebleven was. 't Uitbrengen van de andere verslagen en de bestuursverkiezing werden tot een volgende vergadering uitgesteld. Over de raadsverkiezing in I hadden eenige voorloopige besprekingen plaats.

Kandidaat in I is De Visser.

Leiden. Praatavond voor leden en geestverwanten Dinsdagavond, 10 Maart in den Politiebond, Pieterskerkgracht.

De leden van het zangkoor worden dringend verzocht de repetities bij te wonen, met het oog op de uitvoering van 28 Maart.

Utrecht. Vorige week Vrijdag had de anarchistische propagandaclub hier een openb. verg. met Rijnders als spreker over het onderwerp „De eerste Roode Burgemeester”. 't Spreekt vanzelf dat dit gevalletje der S. D. A. P. danig werd uitgebuit en behalve de betrokken persoon, het Parlementarisme en de Politiek daarvan de schuld kregen. Onzerzijds kwam Hartvelt in debat en toonde aan dat niet in de eerste plaats zulke personen als Ter Laan van dit bederf in den strijd de schuldigen zijn, doch de arbeiders, zooals dat vooral in de S. D. A. P. het geval is, die door hun gemis aan kennis van de revolutionaire soc. democratie het reformisme zijn gang laten gaan en het Parlementarisme en de Politiek door de leiders laten misbruiken voor het verraad aan het socialisme. Hartvelt noodigde Rijnders voor dit belangrijke verschilpunt van het al- of niet gebruik maken der arbeiders van het wapen der Politiek en het Parlementarisme voor een openbaar debat uit met een der sprekers van onze Partij, wat door Rijnders werd aanvaard. De anarchistische Propagandaclub zal daarover met onze afdeling nader in overleg treden. Wij verkochten eenige brochures en wonnen 2 abonnees op de Tribune.

Sociaal-Democratische Partij, Afd. Den Haag

Openbare Cursusvergadering

op WOENSDAG 11 MAART 1914, des avonds half negen, in de groote zaal van „Unitas”, Prinsenstr. 44. Spreekster: MEVR. HENR. ROLAND-HOLST.

Onderwerp: **Dietzgen, de denker van het proletariaat.**

Toegang 10 cent.

Debat vrij.